

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА

относно сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно защитата на животните, използвани за опитни и други научни цели

(86/609/ЕИО)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност, и по-специално член 100 от него,

като взе предвид предложението на Комисията¹,

като взе предвид становището на Европейския парламент²,

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет³,

като има предвид различията, съществуващи между действащите национални законодателства, касаещи защитата на животни, използвани за определени опитни цели, които могат да окажат влияние върху функционирането на общия пазар;

като има предвид, че за да се елиминират тези различия, законодателствата на държавите членки следва да бъдат хармонизирани; като има предвид, че тази хармонизация следва да осигури, броят на животните, използвани за опитни и други научни цели да бъде намален до минимум, за тези животни да се полагат подходящи грижи, да не им се причинява безпричинно болка, страдание, стрес или трайна вреда и да се осигури, където това е неизбежно, последните да бъдат сведени до минимум;

като има предвид по-специално необходимостта да бъде избегнато ненужното дублиране на експерименти,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Целта на настоящата директива е да осигури, в случаите на използване на животни за експериментални и други научни цели, разпоредбите, установени в законовите, подзаконовите и административните разпоредби в държавите-членки за тяхната защита, да бъдат сближени, за да се избегне въздействието върху създаването и функционирането на общия пазар, и по-специално чрез нарушаване на конкуренцията или бариерите за търговия.

Член 2

За целите на настоящата директива се прилагат следните дефиниции:

¹ ОВ С 351, 31.12.1985 Г., СТР. 16.

² ОВ С 255, 13.10.1986 г., стр. 250

³ ОВ С 207, 18.8.1986, стр. 3.

а) „животно”, ако не е дефинирано по друг начин, е всяко живо гръбначно с изключение на човека, включително свободно живеещите ларви и/или размножаващи се ларви, с изключение на зародишните и ембрионални форми;

б) „опитни животни” са животни, които са използвани или ще бъдат използвани в опити;

в) „отглеждани животни” са животни, специално развъждани за използване в опити, одобрени или регистрирани от компетентния орган;

г) „опит” е всяко използване на животно за опитни или други научни цели, които могат да му причинят болка, страдание, стрес или трайна вреда, включително и всяко действие, което има за цел или може да доведе до раждане на животно в такова състояние, с изключение на най-малко болезнените методи, възприети в модерната практика (т.е. „хуманните” методи), за убиване или маркиране на животно; опитът започва, когато животното е подготвено за първо използване и приключва, когато не е необходимо да се правят повече наблюдения за този опит; елиминирането на болка, страдание, стрес или трайна вреда чрез успешното използване на анестезия или аналгезия или на други методи не поставя използването на животни извън обсега на тази дефиниция. Изключват се непредназначените за опити, земеделските или клиничните ветеринарни практики;

д) „компетентен орган” е орган или органи, определени от всяка държава-членка като отговорни за упражняването на надзор върху извършваните експерименти по смисъла на настоящата директива;

е) „компетентно лице” е всяко лице, посочено от държава-членка и компетентно да извършва съответните функции, описани в директивата;

ж) „обект” е всяко съоръжение, постройка, група от постройки или други помещения и може да включва място, което не е изцяло обградено или покрито, както и подвижната апаратура;

з) „обект за отглеждане” е всеки обект, където животните се отглеждат с оглед използването им в опити;

и) „обект за доставка” е всеки обект, различен от обекта за отглеждане, от който се доставят животни с оглед използването им в опити;

й) „обект за използване” е всеки обект, в който животните се използват за опити;

к) „подходящо анестезирани” е лишаване от усещания чрез методи на анестезия (местна или пълна), толкова ефективни, колкото и методите, използвани в добрата ветеринарна практика;

л) „хуманен метод на умишляване” означава умишляване на животно с минимално физическо и психическо страдание, в зависимост от видовете му особености.

Член 3

Настоящата директива се прилага за използването на животните в опити, които се предприемат с оглед на една от посочените цели:

а) за развитието, производството, качеството, ефективността и сигурността на тестовите на лекарства, храни и други вещества или продукти:

(i) с оглед на избягването, предотвратяването, диагностицирането или третирането на заболявания, влошаване на здравето или други аномалии или тяхното въздействие върху човека, животните или растенията;

(ii) с оглед оценяването, определянето, регулирането или изменянето на физиологичните условия при човека, животните или растенията;

б) за защитата на естествената околна среда в интерес на здравето или благополучието на хората или животните.

Член 4

Всяка държава-членка гарантира, че опитите с животни, посочени като застрашени съгласно приложение I към Конвенцията за международната търговия със застрашени видове от фауната и флората и приложение C.I. към Регламент (ЕИО) 3626/82⁴, са забранени, освен ако са в съответствие с цитирания регламент и обект на експеримент са:

- проучвания, имащи за цел запазването на въпросните видове, или
- съществени биомедицински цели, при които въпросните видове се оказват единствено подходящи за тези цели.

Член 5

Държавите-членки гарантират, че що се отнася до основната грижа и настаняването на животните:

а) всички опитни животни имат осигурен подслон, среда, най-малко минимална свобода на движение, храна, вода и грижа, които се изискват за тяхното здраве и хуманното отношение към тях;

б) всяко ограничаване на степента, до която опитното животно може да задоволи своите физиологични и поведенчески нужди, се свежда до абсолютен минимум;

в) условията на средата, в които се отглежда, пази или използва опитното животно, се проверяват ежедневно;

⁴ ОВ L 384, 31. 12. 1982, стр. 1.

г) хуманното отношение към състоянието на здравето на опитните животни се наблюдава от компетентно лице, за да се предотврати болка или подлежащи на предотвратяване страдание, стрес или трайно увреждане;

д) предвиждат се мерки, всеки открит недостатък или страдание да се отстранява по най-бързия възможен начин.

За прилагането на разпоредбите на букви а) и б) държавите-членки обръщат внимание на инструкциите, определени в приложение II.

Член 6

1. Всяка държава-членка определя органът или органите, отговорни да следят за правилното изпълнение на разпоредбите на настоящата директива.

2. В рамките на прилагането на настоящата директива държавите-членки приемат необходимите мерки, за да могат органите, посочени по-горе, да получат съвет от експерти, компетентни по съответните въпроси.

Член 7

1. Опитите се извършват единствено от упълномощени лица или под директната отговорност на тези лица или ако заинтересованият от експериментален или друг научен проект е оправомощен съгласно разпоредбите на националното законодателство.

2. Опит не се извършва, ако има друг задоволителен научен метод за постигане на резултата, неводещ до използването на животно, който е подходящ и практически осъществим.

3. Когато трябва да се извършва опит, изборът на животински вид се обмисля внимателно и когато се налага, се обосновава пред компетентния орган. Подбират се опити, при които се използват минимален брой животни, животни с най-ниска степен на неврофизическа чувствителност, които причиняват най-малко болка, страдание, стрес или трайно увреждане и които могат да доведат до най-задоволителни резултати. Опити с животни, взети от дивата природа, се провеждат само ако опитите с други животни не са задоволителни с оглед на целите, които се поставят.

4. Всички опити се провеждат, като се взимат мерки за избягване причиняването на болка и ненужно страдание на опитните животни. Те са предмет на разпоредбите, определени в член 8. Мерките, определени в член 9, се взимат във всички случаи.

Член 8

1. Всички опити се осъществяват под обща или местна упойка.

2. Параграф 1 не се прилага, когато:

а) се прецени, че упойката е по-травмираща за животното, отколкото самият опит;

б) упойката е несъвместима с целта на опита. В тези случаи се вземат подходящи законови и/или административни мерки за гарантиране, че подобни опити няма да се осъществяват без необходимост.

Упойка следва да се използва в случаи на сериозни наранявания, които могат да причинят силна болка.

3. Ако не е възможна упойка, се използват аналгетици или други подходящи средства, за да се гарантира, доколкото е възможно, че болката, страданието, стресът или вредата са ограничени и че във всеки случай животното не е обект на силна болка, стрес или страдание.

4. При условие, че такова действие е съвместимо с целта на опита, упоеното животно, което изпитва значителна болка при преминаването на действието на упойката, се третира в подходящо време с обезболяващи средства, ако това не е възможно, то се умъртвява незабавно по хуманен начин.

Член 9

1. В края на всеки опит се решава дали животното да остане живо или да се умъртви по хуманен начин, при условие, че не се оставя живо, ако дори и да е възстановено нормалното му здраве във всяко друго отношение, е вероятно да съществува трайна болка или страдание.

2. Решенията, посочени в параграф 1, се взимат от компетентното лице, по възможност от ветеринарен лекар.

3. В случай че в края на опита:

а) животното следва да се остави живо, то получава грижи, съответстващи на неговото здравословно състояние, поставя се под надзора на ветеринар или друго компетентно лице, както и се държи в условия, съответстващи на изискванията на член 5. Условиата, определени в настоящата буква, могат обаче да бъдат отложени временно, когато по мнението на ветеринарния лекар животното няма да страда вследствие на прилагането на това изключение.

б) животното не се оставя живо или за него не могат да се приложат разпоредбите на член 5 относно хуманното отношение, то се умъртвява по хуманен начин колкото се може по-бързо.

Член 10

Държавите-членки гарантират, всяко повторно използване на животните в опити да съответства на разпоредбите на настоящата директива.

По-специално дадено животно не може да бъде използвано повече от един път в опити, водещи до силна болка, стрес или равностойно страдание.

Член 11

Независимо от останалите разпоредби на настоящата директива, когато това е необходимо за постигане на законните цели на опита, компетентният орган може да

позволи животното да бъде пуснато на свобода при условие, че е осигурена максимално възможната грижа за гарантиране на хуманното отношение към него, докато неговото здравословно състояние позволява това, и не съществува опасност за човешкото здраве и околната среда.

Член 12

1. Държавите-членки установяват процедури, чрез които предварително се уведомяват компетентните органи за опитите като такива и подробностите за лицата, които ги провеждат.

2. Когато се планира подлагането на животното на опит, в който то ще изпита или може да изпита силна и продължителна болка, този опит трябва да бъде специално обявен и обоснован или специално одобрен от компетентния орган. Последният взема подходящи законови или административни мерки в случаите, когато не е обосновано, че опитът е от значителна важност за покриване на основни потребности на човека или животните.

Член 13

1. На базата на заявленията за одобряване и на получените нотификации и на базата на направените доклади, компетентният орган във всяка държава- членка събира и доколкото е възможно, осигурява публичен достъп до статистическа информация за използването на животни в опити по отношение на:

а) броя и видовете животни, използвани в опити;

б) броя на животните в избрани категории, използвани в опитите, посочени член 3;

в) броя на животните в избрани категории, използвани в опити, изискващи се от законодателството.

2. Държавите-членки предприемат всички необходими стъпки за гарантиране защитата на поверителната търговска информация, предоставяна съгласно настоящата директива.

Член 14

Лицата, които извършват опитите или вземат участие в тях, и лицата, които се грижат за опитните животни, включително имащи задължения за надзор, имат подходящо образование и стаж.

По-специално лицата, осъществяващи или наблюдаващи протичането на опитите, имат призната степен по научна дисциплина, съответстваща на предприеманата опитна дейност и имат необходимите умения да работят и да се грижат за лабораторните животни; те също така удостоверяват пред компетентния орган, че са придобили необходимото ниво на подготовка, достатъчно за осъществяване на техните задължения.

Член 15

Обектите за отглеждане и обектите за доставка се одобряват или регистрират от компетентния орган и отговарят на изискванията на членове 5 и 14, освен ако освобождаването не е осъществено съгласно член 19, параграф 4 или член 21. Обектите за доставка се снабдяват с животни само от обекти за отглеждане или от други обекти за доставка, освен ако животното е законно внесено и не е бездомно или диво. Общо или специално изключение от последната разпоредба може да се предостави на обекти за доставка съгласно режима, определен от компетентния орган.

Член 16

Одобрението или регистрацията, предвидени в член 15, определят компетентното лице, отговорно за обекта и натоварено със задачата за неговото управление или организиране на управлението по отношение на подходяща грижа за животните, отглеждани или държани в обекта, и на гарантиране съответствието с изискванията на членове 5 и 14.

Член 17

1. Обектите за отглеждане и за снабдяване регистрират броя и вида на продадените или доставени животни, датите, на които те са продадени или доставени, името и адреса на получателя и видовете животни, умрели при отглеждането или съхраняването им във въпросните обекти за доставка.

2. Всеки компетентен орган определя регистрите, които се поддържат и му се представят от лицето, отговорно за обектите, посочени в параграф 1; тези регистри се пазят най-малко три години от датата на последното вписване и подлежат на периодични проверки от инспектори на компетентния орган.

Член 18

1. Всяко куче, котка или нечовекоподобен примат във всеки обект за развъждане, снабдяване или за използване, преди да бъде отбито, се снабдява с индивидуален идентификационен знак по най-безболезнен начин, с изключение на случаите, посочени в параграф 3.

2. Когато немаркирано куче, котка или нечовекоподобен примат се вземе за първи път в обекта, след като е било отбито, то се маркира колкото е възможно по-скоро.

3. В случаите когато куче, котка или нечовекоподобен примат бъде преместено от един обект, както е посочено в параграф 1, в друг, преди да бъде отбито, и не е практически да се маркира предварително, пълен запис на документацията, в която се посочва по-специално неговата майка, трябва да бъде пазен в получаващия обект, докато животното бъде маркирано.

4. Данни за произхода и идентичността на всяко куче, котка или нечовекоподобен примат се включва в регистрите на всеки обект.

Член 19

1. Обектите за използване се регистрират или одобряват от компетентния орган. Вземат се мерки за оборудването им с необходимите инсталации и съоръжения, подходящи за животните, използвани там, и за изпълнението на провежданите опити; тяхното устройство, конструкция и начин на функциониране са такива, че да гарантират, че опитите се провеждат по най-ефективен начин с цел да се постигнат закономерни резултати с минимален брой животни и с минимална степен на болка, страдание, стрес или трайно увреждане.

2. Във всеки обект:

а) се определят лицето или лицата, отговорни за грижата за животните и за функционирането на съоръженията;

б) се осигурява достатъчен на брой обучен персонал;

в) се взимат адекватни мерки за осигуряване на ветеринарни консултации и лечение;

г) на ветеринарен лекар или на друго компетентно лице следва да бъдат възложени консултативни задължения във връзка с хуманното отношение към животните.

3. При съответно оправомощаване от компетентния орган опити могат да се извършват и извън обект за използване.

4. В обектите за използване се използват само животни от обектите за отглеждане и доставка, освен ако не се получи общо или специално освобождаване съгласно правила, определени от компетентния орган. Винаги, когато е възможно, се използват отглеждани животни. Безстопанствени животни от домашните видове не се използват в опити. Общото освобождаване, направено при условията на настоящия параграф, може да не се разпростре върху безстопанствените кучета и котки.

5. Обектите за използване пазят и предоставят при поискване от страна на компетентния орган регистри на всички животни. По-специално тези регистри показват броя и вида на всички придобити животни, от кого са получени и датата на тяхното пристигане. Регистрите се пазят минимум три години и се представят на компетентния орган при поискване. Обектите се подлагат на периодични проверки от представители на компетентния орган.

Член 20

Необходима е само една регистрация или одобрение за целите на член 15 и член 19, когато обектите за използване развъждат животни за използване в опити в свои помещения. В тези случаи обаче обектите отговарят на съответните разпоредби на настоящата директива, свързани с обектите за развъждане и обектите за използване.

Член 21

Животните, принадлежащи към видовете, посочени в приложение I, и подлежащи на използване в опити, са развъждани животни, освен ако се постигне общо или специално освобождаване от режима, определен от компетентния орган.

Член 22

1. За да се избегне ненужно дублиране на опитите за целите на спазване на националното и законодателството на Общността, свързано със здравето и безопасността, държавите-членки признават доколкото е възможно валидността на данните, натрупани от опити, проведени на територията на друга държава-членка, освен ако е необходимо продължаване на тестовете с оглед защитата на общественото здраве и безопасност.

2. За тази цел държавите-членки, където е приложимо и без да се засягат изискванията на съществуващите директиви на Общността, представят информация на Комисията за тяхното законодателство и практика по отношение на опитите с животни, включваща изискванията, които следва да бъдат изпълнени преди предлагането на продуктите на пазара; те също така представят подробна информация за опитите, провеждани на техните територии, и за всякакви други административни подробности, отнасящи се да тези опити.

3. Комисията създава постоянен консултативен комитет, в който са представени всички държави-членки и който подпомага Комисията при организирането на обмена на информация, зачитайки принципите на поверителността, и във всички други въпроси, възникнали при прилагането на настоящата директива.

Член 23

1. Комисията и държавите-членки насърчават проучванията за подобряване и утвърждаване на алтернативни техники, които могат да осигурят същото ниво на информация като полученото при опити с животни, но които използват по-малко животни или които довеждат до по-безболезнени процедури, както и предприемат всякакви други мерки, които считат за целесъобразни, за поощряване изследванията в този област. Комисията и държавите-членки осъществяват мониторинг върху тенденциите при развитието на експерименталните методи.

2. Комисията докладва преди края на 1987 г. за възможността за промяна на тестовете и насоките, приети в съществуващото законодателство на Общността, като се имат предвид целите, посочени в параграф 1.

Член 24

Настоящата директива не ограничава правото на държавите-членки да прилагат или приемат по-строги мерки за защита на животните, използвани в опити, или за контрола и ограничаването на използването на животни за провеждане на опити. По специално държавите-членки могат да изискват предварително одобрение за опитите или програмите за работа, нотифицирани в съответствие с разпоредбите на член 12, параграф 1.

Член 25

1. Държавите-членки вземат мерките, необходими за осигуряване на съответствието с настоящата директива в срок до 24 ноември 1989 г. Те незабавно уведомяват Комисията за това.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията приетите в националното законодателство разпоредби в областта на действие на настоящата директива.

Член 26

На постоянни интервали, ненадвишаващи 3 години, и за първи път пет години след нотификацията на настоящата директива държавите-членки информират Комисията за мерките, взети в тази област, и представят подходящо резюме на данните, събрани съгласно изискванията на член 13. Комисията подготвя доклад до Съвета и до Европейския парламент.

Член 27

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 24 ноември 1986 година.

За Съвета:
Председател
W. WALDEGRAVE

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Списък на опитните животни, обхванати от разпоредбите на член 21

- Мишка	- <i>Mus musculus</i>
- Плъх	- <i>Rattus norvegicus</i>
- Морско свинче	- <i>Cavia porcellus</i>
- Златен хамстер	- <i>Mesocricetus auratus</i>
- Заек	- <i>Oryctolagus cuniculus</i>
- Нечовекоподобни примати	
- Куче	- <i>Canis familiaris</i>
- Котка	- <i>Felis catus</i>
- Пъдпъдък	- <i>Coturnix coturnix</i>

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Насоки за настаняване и за грижа за животните

(член 5 от Директивата)

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Съветът на Европейската икономическа общност реши, че целта на директивата е да хармонизира законодателствата на държавите-членки в областта на защитата на животните, използвани за опитни и други научни цели, за да отстрани несъответствията, които понастоящем могат да окажат въздействие върху функционирането на общия пазар. Хармонизацията осигурява животните да бъдат правилно гледани, да не се причиняват ненужно болка, страдание, стрес или трайно увреждане и в случай че последните са неизбежни, те да бъдат сведени до минимум.

2. Истина е, че някои опити се провеждат при полеви условия върху свободно живеещи, независими, диви животни, но тези опити са относително малко на брой. По-голямата част от животните, използвани за опити, по практически причини трябва да се държат под определен физически контрол при условия, вариращи от заграждения на открито до клетки за малки животни в лабораторни условия. Това е ситуация, при която има ясно изразено противоречие на интересите. От една страна, на животните, чиито нужди по отношение на движение, социални контакти и други видови прояви трябва да се ограничават, а от друга, на експериментатора и неговите помощници, които се стремят към пълен контрол върху животното и неговата среда. В това противолечие на интересите на животното понякога се отдава второстепенно значение.

3. Поради това настоящата директива предвижда в член 5, че „що се отнася до основната грижа и настаняването на животните:

а) на всички опитни животни е осигурен подслон, среда, най-малко минимална свобода на движение, храна, вода и грижа, които се изискват за тяхното здраве и хуманното отношение към тях;

б) всяко ограничаване на степента, до която опитното животно може да задоволи своите физиологични и поведенчески нужди, се свежда до абсолютен минимум;”

4. Настоящото приложение установява определени насоки, базирани на съществуващата наука и практика за настаняването и за грижите за животните. То обяснява и допълва основните принципи, определени в член 5. Идеята е по този начин да се помогне на компетентните органи, институциите и отделните лица при тяхното преследване на целите на настоящата директива.

5. „Грижа” е понятие, което, използвано по отношение на животни, предназначени или действително използвани в опити, покрива всички аспекти на връзката между животните и човека. Нейната същност представлява сборът от материалните и нематериалните източници, мобилизирани от човека за постигането и поддържането на животното в такова физическо и психическо състояние, така че да страда по-малко и да се представи най-добре в опитите. Грижата започва от момента, в който животното бъде определено да се използва в опити, и продължава докато не бъде умъртвено по

хуманен начин или освободено от обекта в съответствие с член 9 от настоящата директива след края на опита.

6. Настоящото приложение има за цел да даде насоки за конструкцията на подходящи помещения за животните. Съществуват няколко начина на отглеждане и държане на лабораторни животни, които се различават предимно по степента на контрол върху микробиологичната среда. Трябва да се има предвид, че ангажираният персонал в някои случаи ще трябва да решава къде препоръчаните стандарти няма да са достатъчни с оглед характера и състоянието на животните, особено ако последните са агресивни. При прилагането на насоките, описани в настоящото приложение, особеностите на всяка от тези ситуации трябва да се вземе предвид. Още повече, че е необходимо да се изясни статута на тези насоки. За разлика от разпоредбите на директивата, те не са задължителни; те са препоръки, които се прилагат по преценка, замислени като насоки за практиката и стандартите, които всички заинтересовани добросъвестно се стремят да постигнат. Поради тази причина терминът „следва” е използван в целия текст, дори където „трябва” изглежда по-подходящата дума. Например, очевидно е, че храна и вода *трябва* да бъдат осигурени (виж 3.7.2 и 3.8).

7. Накрая, по практически и финансови причини съществуващите помещения за подслон не следва да бъдат заменяни преди да се износят или станат неизползваеми. В очакване на замяната със съоръжения, съобразени с настоящите насоки, последните следва, доколкото е практично, да се приведат в съответствие чрез корекция на броя и големината на животните, настанени в съществуващите клетки и кошари.

Дефиниции

В настоящото приложение, във връзка с дефинициите, съдържащи се в член 2 на директивата:

а) „*помещения за държане*” означава помещения, където животните са настанени обикновено или за отглеждане и пазене, или по време на провеждане на опита;

б) „*клетка*” означава постоянно фиксиран или подвижен контейнер, който е затворен със солидни стени и най-малко от едната страна с преграда или телена мрежа или, където е подходящо, с мрежи и в който едно или повече животни се държат или транспортират; в зависимост от големината и вместимостта на контейнера свободата на движение на животните е относително ограничена;

в) „*кошара*” означава пространство, заградено например чрез стени, прегради или телена мрежа, в което се държат едно или повече животни; в зависимост от големината и вместимостта свободата на движение на животните обикновено е в по-малка степен ограничена отколкото в клетката;

г) „*двор*” означава затворено пространство, например, чрез огради, стени, прегради или телена мрежа и често разположено извън постоянно фиксираните постройки, в което животните, държани в клетки или кошари, могат да се движат свободно през определени периоди от време в съответствие с техните етологични и физиологични нужди, като упражнение;

д) „отделение в обор“ означава малко оградено място с три страни, обикновено задно или странично разделено, където едно или две животни могат да се държат завързани.

1. ПОСТОЯННИ ОБЕКТИ

1.1. Функции и общ замисъл

1.1.1. Всяко съоръжение следва да бъде конструирано така, че да осигурява подходяща среда за настанените животни. Следва също да бъде конструирано така, че да се предотврати достъпът на неупълномощени лица.

Съоръжения, които са част от по-голям застроен комплекс, следва също да бъдат защитени с подходящи строителни мерки, ограничаващи броя на входовете и предотвратяващи неразрешеното движение.

1.1.2. Препоръчва се разработването на програма за поддръжка на съоръженията, за да се избегне повреда на оборудването.

1.2. Помещения за държане

1.2.1. Следва да се вземат всички мерки, за да се гарантира редовното и резултатно почистване на помещенията и поддръжката на задоволителна хигиена. Таваните и стените следва да бъдат удароустойчиви и с гладка, непромокаема и лесно почистваща се повърхност. Специално внимание следва да се обърне на връзките на врати, канали, тръби и кабели. Вратите и прозорците, ако има такива, е следва да са така построени или защитени, че да не позволяват достъпа на нежелани животни. Където е подходящо, на вратата може да бъде поставен прозорец за наблюдение. Подовете следва да са гладки, непромокаеми и да имат нехлъзгава, лесно почистваща се повърхност, която може да издържи тежестта на хранилките и другото оборудване, без да се повреди. Канализационните тръби, ако има такива, следва да са подходящо защитени и снабдени с препятствие, което ще ограничава достъпа на животните до тях.

1.2.2. Помещенията, в които животните се пускат да тичат свободно, следва да имат стени и подове с особено устойчив повърхностен материал по отношение на износване, причинено от животните или в процеса на почистване. Следва материалът да не е вреден за здравето на животните и те да не могат да се наранят от него. Желателно е в тези помещения да има канализация. Необходимо е да се осигури допълнителна защита за подвижните и неподвижните съоръжения така, че да не увреждат и да не бъдат увреждани от животните. Където е подходящо, следва да се вземат мерки, за да се ограничи достъпа на лица и животни, когато животните се извеждат на открито.

1.2.3. Помещенията, предназначени за държане на земеделски животни (едър рогат добитък, овце, кози, свине, коне, домашни птици и др.), следва най-малко да отговарят на стандартите, приети в Европейската конвенция за защита на животните, отглеждани за земеделски нужди от националните ветеринарни и други ведомства.

1.2.4. В по-голямата си част помещенията за държане са проектирани за подслоняване на гризачи. Често тези помещения могат да се използват и за настаняване на по-

едри видове. Следва да се внимава да не се настаняват заедно видове, които са несъвместими.

- 1.2.5. Където е възможно, помещенията за държане следва да бъдат снабдени с апаратура за осъществяване на второстепенни опити и манипулации.

1.3. Лаборатории и стаи за провеждане на опити с общо и специално предназначение

- 1.3.1. Следва да се създадат подходящи условия за подготовка на партити от животни, готови за изпращане, в обектите за отглеждане и доставка.
- 1.3.2. Всички обекти следва също така да имат в наличност минимална лабораторна апаратура за осъществяване на прости диагностични тестове, аутопсии, и/или събиране на образци, които подлежат на по-подробни лабораторни изследвания в други обекти.
- 1.3.3. Следва да се предвидят такива мерки при приемането на животни, които да гарантират, че новопостъпилите животни няма да представляват риск за вече настанените, например чрез карантина. Следва да има достъп до помещенията за опити за общо и специално предназначение, когато е нежелателно провеждането на опити или наблюдения в помещенията за държане.
- 1.3.4. Следва да се осигурят подходящи условия, животните, които са болни или пострадали, да бъдат настанени отделно.
- 1.3.5. Когато е необходимо, следва да се осигурят една или повече отделни операционни зали, подходящо оборудвани за провеждане на хирургически опити при стерилни условия. Където е оправдано, следва да има помещения за следоперативно възстановяване.

1.4. Сервизни помещения

- 1.4.1. Храната следва да се съхранява в сухи, хладни и обезопасени от паразити и насекоми складове, а постелките - в сухи и обезопасени от паразити и насекоми складове. Други материали, които могат да са заразени или да представляват опасност, трябва да се съхраняват отделно.
- 1.4.2. Следва да се предоставят складове за съхранение на чисти клетки, инструменти и друго оборудване.
- 1.4.3. Санитарните помещения следва да бъдат достатъчно големи, за да поберат инсталациите, необходими за обеззаразяването и почистването на използваното оборудване. Процесът на почистване следва да бъде организиран така, че потоците от чисто и замърсено оборудване да не се смесват и по такъв начин да се избягва замърсяването на новопочистения инвентар. Стените и подовите следва да бъдат покрити с подходящ устойчив материал и вентилационната система да има достатъчен капацитет да отвежда излишната топлина и влажност.

- 1.4.4. Следва да се вземат подходящи мерки за хигиеничното събиране и изхвърляне на животинските отпадъци. Ако липсват инсинератори на място или те са недостатъчни, следва да се извърши подходяща подготовка за безопасно изхвърляне на тези материали, като се отчита местната нормативна база. Следва да се вземат специални предохранителни мерки по отношение на силно токсични или радиоактивни отпадъци.
- 1.4.5. Проектирането и конструкцията на общите части следва да отговарят на стандартите на помещенията за държане. Коридорите следва да бъдат достатъчно широки, за да позволяват лесното преместване на подвижното оборудване.

2. СРЕДА В ПОМЕЩЕНИЯТА ЗА ДЪРЖАНЕ И КОНТРОЛ ВЪРХУ НЕЯ

2.1. Вентилация

- 2.1.1. Помещенията за държане следва да имат подходяща вентилационна система, която да задоволи изискванията на настанените видове. Целта на вентилационната система е да осигури чист въздух и ниско ниво на миризми, вредни газове, прах и заразни фактори от какъвто и да било вид. Тя съдейства също за отстраняване на прекомерната топлина и влага.
- 2.1.2. Въздухът в помещенията следва да се обновява на чести интервали. Нормално необходимата честота за промяна на въздуха е 15 - 20 пъти за час. При някои обстоятелства обаче, когато гъстотата на държаните животни е ниска, 8 - 10 промени във въздуха на час са достатъчни или може да няма нужда от механична вентилация. Други обстоятелства могат да наложат по-голяма честота при смяната на въздуха. Следва да се избягва повторната циркулация на непреработен въздух. Следва обаче да се подчертае, че дори и най-ефикасната вентилационна система не може да компенсира недостатъчното рутинно почистване и небрежността.
- 2.1.3. Вентилационната система следва да бъде проектирана така, че да се избегнат вредни въздушни течения.
- 2.1.4. Пушенето в помещенията, в които се намират животните, следва да бъде забранено.

2.2. Температура

- 2.2.1. В таблица 1 се посочват границите, в които е препоръчително да се поддържат температурите в помещенията за животните. Следва да се подчертае, че цифрите се отнасят само до възрастни здрави животни. Новородените и младите обикновено изискват доста по-високи нива на температурата. Температурата на помещенията следва да се регулира според възможните промени в телесната температура на животните, които могат да се дължат на особени физиологични условия или да са резултат от опитите.
- 2.2.2. С оглед на климатичните условия, преобладаващи в Европа, може да е необходимо да се осигури вентилационна система, имаща капацитет да затопля и да охлажда доставяния въздух.

2.2.3. В обектите за използване се изисква прецизно регулиране на температурата в помещенията за държане на животните, тъй като температурата на околната среда е физически фактор, който оказва значително въздействие върху метаболизма на всички животни.

2.3. Влажност

Резките промени в относителната влажност (RH) имат неблагоприятен ефект върху здравето и доброто състояние на животните. Затова се препоръчва нивото на RH в помещенията за държане да бъде подходящо спрямо съответните животински видове и обикновено следва да се поддържа около $55\% \pm 10\%$. Норми на RH под 40% и над 70% за продължителни периоди от време следва да се избягват.

2.4. Светлина

В помещенията без прозорци е необходимо да се осигури регулируемо осветление, както за задоволяване на биологичните нужди на животните, така и за създаване на подходяща работна среда. Необходим е и контрол върху интензивността на светлината и върху цикъла светло - тъмно. Когато се държат животни албиноси, следва да се има предвид тяхната чувствителност към светлината (виж и точка 2.6.).

2.5. Шум

Шумът може да е важен смущаващ фактор в помещенията на животните. Помещенията за държане и стаите за опити следва да са изолирани срещу силни източници на шум, както в доловимите, така и в по-високите честоти, за да се избегне увреждане в поведението и физиологията на животните. Внезапни шумове могат да доведат до значителна промяна във функционирането на органите, но тъй като те често не могат да бъдат избегнати, препоръчително е помещенията за държане и стаите за опити да се озвучават с постоянен звук с умерена честота, като приятна музика.

2.6. Аварийни системи

Обекти, в които се държат голям брой животни, са уязвими. Затова се препоръчва обектите да са надеждно защитена с уреди за откриване на пожари и за предотвратяване проникването на неупълномощени лица. Технически дефекти или повреди на вентилационната система е другият риск, който може да причини безпокойство и дори смърт на животните било то поради задушаване и прегряване или в по-малко сериозни случаи - има същото отрицателно въздействие върху опитите, които ще бъдат неуспешни и ще трябва да бъдат повторени. Затова следва да се инсталират подходящи уреди за мониторинг на топлината и вентилацията, така че персоналът да може като цяло да упражнява надзор. Ако се налага, следва да се осигурят генератори за поддържане на жизнените функции на животните и на светлината в случай на повреда или отказ на храненето. Следва да бъдат изложени на видно място ясни инструкции за действия в случай на авария. В случай на пропуск в храненето с вода следва да се инсталират аларми за задействане на резервоарите. Следва да се вземат

мерки за гарантиране на това, че действието на аварийната система ще причини колкото се може по-малко безпокойство на животните.

3. НАБЛЮДЕНИЕ И ГРИЖИ

3.1. Здраве

3.1.1. Лицето, отговорно за управлението на заведението, следва да гарантира провеждането на редовни проверки на животните и надзор над устройването и грижи от ветеринарен лекар или друго компетентно лице.

3.1.2. В съответствие с оценката на потенциалния риск за животните следва да се обърне внимание върху здравословното състояние и хигиената на персонала.

3.2. Улавяне

Дивите и неопитомени животни се улавят само по хуманен начин и от хора с опит, които имат задълбочени познания за навиците и местообитанията на животните, предмет на залавяне. Ако упойващи или други лекарствени средства се използват при операцията по залавянето, то последната следва да се ръководи от ветеринарен лекар или друг специалист. Всяко животно, което е сериозно наранено, следва колкото се може по-бързо да бъде заведено на ветеринарен лекар за лечение. Ако по мнението на ветеринарния лекар животното би продължило да живее в състояние на болка или страдание, то следва да бъде веднага умъртвено по хуманен начин. При отсъствието на ветеринарен лекар всяко животно, което е сериозно наранено, следва незабавно да бъде умъртвено по хуманен начин.

3.3. Условия за товарене и транспортиране

Всяко транспортиране несъмнено е стресово преживяване за животните и следва да се облекчи, доколкото е възможно. Животните следва да са в добро здравословно състояние за транспортиране, като задължение на изпращача е да гарантира това. Животните, които са болни или не са в добро състояние, никога не следва да бъдат обект на превоз, който не се налага по терапевтични или диагностични причини. Специална грижа следва да се положи за женските животни в напреднала бременност. Женските животни, които е възможно да родят по време на транспортирането или които са родили през предшестващите 48 часа, и тяхното поколение следва да се изключат от транспортиране.

Следва да се вземат всички предпазни мерки от изпращача и от превозвача по отношение на товаренето и превоза, за да се избегне нежелано страдание, причинено от неподходяща вентилация, излагане на високи температури, недостиг на храна и вода, закъснения и други.

Получателят следва да бъде подходящо уведомен за детайли относно превоза и за подробности в документите, за да се гарантира бързо обработване и приемане в мястото на доставяне.

Що се отнася за международен превоз на животни, се прилагат Директиви 77/489/ЕИО и 81/389/ЕИО; препоръчва се също стриктно придържане към

националните законови и подзаконови разпоредби, както и към разпоредбите за живите животни на Международната асоциация за въздушен транспорт и Асоциацията за въздушен превоз на животни.

3.4. Приемане и разтоварване

Пратката с животни следва да се приеме и разтовари без отлагане. След проверка животните следва да се преместят в нови клетки или кошари и да бъдат снабдени с храна и вода. Болните животни или тези, които не са в добро състояние, следва да се държат под непрестанно наблюдение и отделно от останалите животни. Те следва да бъдат прегледани от ветеринарен лекар или друг специалист колкото се може по-бързо и когато се налага - да бъдат лекувани. Животните, за които няма изгледи да се възстановят, следва веднага да бъдат умъртвени по хуманен начин. Накрая, всички получени животни следва да се регистрират и маркират съгласно изискванията на членове 17, 18 и член 19, параграф 5 от настоящата директива. Сандъците за превоз следва да се унищожат незабавно, ако не е възможно да бъдат надлежно обеззаразени.

3.5. Карантина, изолация и аклиматизация

3.5.1. Целите на карантината са:

- а) да се защитят останалите животни в заведението;
- б) да се защитят хората срещу зооозни инфекции;
- в) да се подпомогне установяването на добра научна практика.

Ако здравното състояние на животните, представени в заведението, не е задоволително, препоръчва се те да бъдат поставени под карантина за определен период от време. В някои случаи, когато става въпрос за зайци например, този период може да бъде определен в разпоредба на националното право на държава-членка. В други периодът може да варира и да следва да се определи в зависимост от обстоятелствата от специалист, като обикновено това е ветеринарният лекар, работещ в обекта (виж също и таблица 2).

Животните могат да се използват за опити през карантинния период, доколкото те са се аклиматизирали към тяхната нова среда и не представляват значителен риск за хората и за останалите животни.

3.5.2. Препоръчва се да има помещения, предназначени за изолиране на животни, показващи признаци на заболяване или за които има съмнение и които представляват опасност за хората и за останалите животни.

3.5.3. Дори когато животните изглеждат в добро здраве, за тях е добре да им се предостави време за аклиматизиране, преди да бъдат използвани в опити. Необходимото време за аклиматизация зависи от различни фактори като: стреса, на който животните са били изложени, което от своя страна зависи от няколко фактора, като продължителността на транспортирането и възрастта на животното. Конкретното време подлежи на преценка от страна на компетентното лице.

3.6. Държане в клетки

3.6.1. Възможно е да се направи разлика между две основни системи за настаняване на животни.

Първо, съществува система в заведенията за отглеждане, за снабдяване и за използване в биомедицинската област, създадена да настанява животни като гризачи, зайци, птици, месоядни и нечовекоподобни примати, а понякога и свине, коне и преживни животни. Предложените насоки за клетките, кошарите, дворовете и отделенията в оборите, подходящи за такива дейности, са представени в таблици 3 - 13. Допълнителни насоки за минималното пространство в клетките са изложени във фигури 1 - 7. Освен това съответните насоки за оценка на гъстотата на животните в клетките са представени във фигури 8 - 12.

Второ, съществува система, често използвана в заведения, извършващи опити само върху земеделски или подобни едри животни. Възможностите в тези заведения не следва да са по-малки от определените в изискванията на съвременните ветеринарни стандарти.

3.6.2. Клетките и кошарите не следва да бъдат направени от материал, който е вреден за здравето на животните, и техният дизайн следва да бъде такъв, че животните да не могат да се наранят, и ако те не са за еднократна употреба, да са направени от устойчив материал, поддаващ се на почистващи и обеззаразителни процедури. По-специално следва да се обърне внимание на устройството на подовите на клетките и кошарите, които следва да отговарят на видовите и възрастовите особености на животните, като е необходимо подовата повърхност да улеснява почистването на екскрементите.

3.6.3. Кошарите следва да бъдат проектирани в съответствие с хуманното отношение към животните. Те следва да позволяват задоволяването на дадените поведенчески нужди (например, нуждата от катерене, криене или временно скривалище) и да бъдат така конструирани, че да позволяват добро почистване и невъзможност за контакт с останалите животни.

3.7. Хранене

3.7.1. При избора, произвеждането и приготвянето на храната следва да се вземат предпазните мерки за избягване на химически, физиологични и микробиологични замърсявания. Храната следва да се пакетира в непромокаеми затворени торби, означени с датата на производство. Товаренето, превозът и съхраняването също следва да гарантират избягване на замърсяването, развалянето или унищожаването. Складовите помещения следва да са студени, тъмни, сухи и обезпаразитени. Бързо развалящите се храни като растителност, зеленчуци, плодове, месо, риба, и т.н. следва да се съхраняват в студени помещения, хладилници или фризери.

Всички корита, хранилки и други принадлежности, използвани за хранене, следва редовно да се почистват и ако е необходимо - да се стерилизират. Ако се използва влажна храна или храната е лесно замърсима с вода, урина и др. необходимо е ежедневно почистване.

3.7.2. Режимът на хранене варира в зависимост от видовите особености, на той следва да задоволява физиологичните нужди на животното. Необходимо е да се вземат мерки всяко животно да има достъп до храната.

3.8. Вода

3.8.1. На разположение на животните винаги следва да има чиста вода за пиене. По време на превоза е допустимо да се осигури вода като част от влажна храна. Водата обаче е преносител на микроорганизми и затова снабдяването следва да бъде организирано така, че рисковете да бъдат сведени до минимум. В практиката се използват два начина - бутилки и автоматични системи.

3.8.2. Бутилките често се използват за даване на вода на дребни животни като гризачи и зайци. Бутилките, които се използват, следва да са направени от полупрозрачен материал, за да има възможност да се наблюдава тяхното съдържание. Те следва да са с широк отвор, за да могат добре и лесно да се почистват, и в случай, че е използвана пластмаса, тя не трябва да е разтворима. Капачките, запушалките и накрайниците също така следва да бъдат стерилизирани и лесни за почистване. Всички бутилки и аксесоари следва да бъдат редовно разделяни на части, почиствани и стерилизирани. По-препоръчително е бутылките да бъдат заменени с чисти и стерилизирани, отколкото да бъдат пълнени отново в помещенията за задържане.

3.8.3. Автоматичната система за пиене следва редовно да бъде проверявана, промивана и поддържана, за да се избягват инциденти и разпространение на зарази. Ако се използват клетки със солидно дъно, следва да се вземат мерки за намаляване на риска от наводнение. Необходими са също редовни бактериологични тестове на системата за наблюдение на качеството на водата.

3.8.4. Водата, получавана от обществените водопроводни станции, съдържа някои микроорганизми, които обикновено се считат за вредни, освен ако не произхождат от микробиологично определени животни. В тези случаи водата следва да бъде третирана. Водата, доставяна от обществените водопроводни станции, обикновено е хлорирана с оглед намаляване развитието на микроорганизми. Хлорирането не винаги е достатъчно за поддържането на ниско ниво на някои потенциални патогени като например *Pseudomonas*. Като допълнителна мярка нивото на хлор във водата може да се увеличи или водата да се окисли, за да се постигне желания ефект.

3.8.5. При рибите, земноводните и влечугите поносимостта към киселинността, хлора и много други химикали варира в зависимост от видовете. Затова следва да се осигури адаптирането на водата за аквариумите и контейнерите към нуждите и границите на поносимост на различните видове.

3.9. Постелки

Постелките следва да са сухи, попиващи, непрашни, нетоксични и свободни от заразни фактори и паразити. Следва да се положат специални грижи, за да се избегне използването на стърготини или материали, получени от дърво, третирано химически. Могат да бъдат използвани някои промишлени странични продукти или отпадъци, като късчета хартия.

3.10. Движение и отношение към животните

3.10.1. Препоръчва се да се използва всяка възможност на животните да се осигурява движение.

3.10.2. Поведението на животните по време на опитите зависи много от тяхното доверие към човека, което трябва да бъде развивано. Дивите или неопитомените животни вероятно никога няма да станат идеални опитни животни. Различен е случаят с домашните животни, родени и отрасли в контакт с човека. Веднъж създаденото доверие следва обаче да бъде поддържано. Затова се препоръчва да се поддържа чест контакт, за да може животното да свикне с човешкото присъствие и дейност. Където е подходящо, следва да се отделя време за говорене, допир и почистване. Персоналът следва да бъде състрадателен, внимателен и постоянен в общуването си с животните.

3.11.Почистване

3.11.1. Стандартът на съоръженията зависи много от добрата хигиена. Следва да се дадат ясни инструкции за смяната на постелките в клетките и кошарите.

3.11.2. Следва да се създадат подходящи практики за почистване, измиване, обеззаразяване и при необходимост стерилизиране на клетките и принадлежностите, бутилките и останалото оборудване. Следва да се поддържа много висок стандарт на чистота и ред в помещенията за държане и почистване и в складовете.

3.11.3. Необходимо е редовно да се почиства и където е подходящо да се подновява материалът, от който е направена подовата повърхност в клетките, кошарите и дворове на открито, за да се избегне превръщането им в източник на инфекции и паразити.

3.12. Хуманно умъртвяване на животни

3.12.1. Всички методи на хуманно умъртвяване на животни изискват познания, които могат да се придобият само чрез съответно обучение.

3.12.2. Животно, изпаднало в безсъзнание, може да бъде обезкръвено, но лекарства, които парализират мускулите преди изпадането в безсъзнание, такива с действие, подобно на кураре, както и умъртвяване чрез електричество без преминаване на ток през мозъка, не следва да се използват без предварителна упойка.

Изхвърлянето на трупове не се разрешава, докато последните не се вкочанят.

ТАБЛИЦА 1

Ръководство за стайната температура

(животни, държани в клетки, кошари или дворове на закрито)

Видове или групи от видове	Оптимален обхват в Целзий
Нечовекоподобни примати от Новия свят	20 - 28
Мишка	20 - 24
Плъх	20 - 24
Сирийски хамстер	20 - 24
Gebril	20 - 24
Морско свинче	20 - 24
Нечовекоподобни примати от Стария свят	20 - 24
Пъдпъдък	20 - 24
Заек	15 - 21
Котка	15 - 21
Куче	15 - 21
Пор	15 - 21
Домашни птици	15 - 21
Гълъб	15 - 21
Свиня	10 - 24
Коза	10 - 24
Овца	10 - 24
Рогат добитък	10 - 24
Кон	10 - 24

Забележка: В специални случаи, например когато се настаняват много млади или неокосмени животни, се изискват по - високи стайни температури от посочените.

ТАБЛИЦА 2

Ръководство за местни периоди на карантина

Въведение: По отношение на животните, обект на внос, всички периоди на карантина следва да са предмет на национални разпоредби в държавите-членки. По отношение на местните периоди на карантина, съответната продължителност следва да се определи от компетентно лице, обикновено ветеринар, посочен от обекта, като се взимат предвид обстоятелствата.

Видове	Дни
Мишка	5 - 15
Плъх	5 - 15
Gerbil	5 - 15
Морско свинче	5 - 15
Сирийски хамстер	5 - 15
	20 - 30
Заек	20 - 30

Котка	20 - 30
Куче	40 - 60
Нечовекоподобни примати	

ТАБЛИЦА 3

Насоки за държане в клетка на малки гризачи и зайци

(на съхранение и по време на опитите)

Видове	Минимална площ на клетките cm ²	Минимална височина на клетките cm
Мишка	180	12
Плъх	350	14
Сирийски хамстер	180	12
Морско свинче	600	18
Заек 1 kg	1 400	30
2 kg	2 000	30
3 kg	2 500	35
4 kg	3 000	40
5 kg	3 600	40

Забележка: „Височина на клетката” означава вертикалното разстояние между пода на клетката и горната хоризонтална част на капака или клетката.

Когато се организира опита, внимание трябва да се отдели и на бъдещия растеж на животните, за да се гарантира подходяща стая според тази таблица през всички фази на опитите.

Виж също фигури 1 - 5 и 8 - 12.

ТАБЛИЦА 4

Насоки за държане на малки гризачи за размножаване

Видове	Минимална площ на клетката за майка и малки cm ³	Минимална височина на клетката cm
Мишка	200	12
Плъх	800	14
Сирийски хамстер	650	12
Морско свинче	1200	18
Морско свинче в хареми	1000 за всеки възрастен	18

Забележка: За дефиницията на „височина на клетката” виж забележката към Таблица №3.

ТАБЛИЦА 5

Насоки за държане на зайци за разплод

Тегло на самката kg	Минимална площ на клетката за самката и малките m ²	Минимална височина на клетката cm	Минимална площ на пода в кутиите за гнездото m ²
1	0,30	30	0,10
2	0,35	30	0,10
3	0,40	35	0,12
4	0,45	40	0,12
5	0,50	40	0,14

Забележка: За дефиницията на „височина на клетката” виж забележката към Таблица 3. Минималната площ на клетката на женската и малките включва и площта на полога. Виж също и фигура 6.

ТАБЛИЦА 6

Насоки за отглеждане на котки

(по време на опитите и на отглеждането)

Тегло на котката kg	Минимална площ на клетка за една котка m ²	Минимална височина на клетката cm ³	Минимална площ на клетката за женската и малките m ²	Минимална площ на кошарата за женската и малките m ²
0,5 - 1	0,2	50	-	-
1 - 3	0,3	50	0,58	2
3 - 4	0,4	50	0,58	2
4 - 5	0,6	50	0,58	2

Забележка: Настаняването на котките в клетки е необходимо сериозно да се ограничи. Котки, затворени по този начин, следва да бъдат пускани навън най-малко един път на ден за раздвижване, когато това няма да навреди на опита. Кошарите на котките се оборудват с котешка тоалетна, достатъчно пространство за почивка и предмети, подходящи за катерене и точене на нокти. „Височина на клетката” означава вертикалното разстояние между най-високата точка на пода и най-ниската точка на тавана на клетката. Минималната площ на пода може да включва допълнителната площ, осигурена чрез допълнителни площадки, разположени на височина. Минималната обща площ на пода за котка майка и нейните малки включва и 0,18 m² площ на бокса за малките. Виж също и фигура 7.

ТАБЛИЦА 7

Насоки за отглеждане на кучета в клетки

(по време на опитите)

Височина на кучето до холката в cm	Минимална площ на пода на клетката за куче в m ²	Минимална височина на клетката в cm
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Забележка: Кучетата не следва да се държат в клетки повече, отколкото е необходимо за целта на опита. Те следва да се пускат един път дневно навън, освен ако това е несъвместимо с целта на опита. Необходимо е да се определи максималното време, през което кучето може да бъде ограничавано без дневна разходка. Площта за раздвижване следва да бъде достатъчно голяма, за да има кучето свобода на движение. Освен ако опитът не изисква това, не следва да се използват за под решетки в клетките на кучетата.

Поради големите различия във височината и ограничената взаимна зависимост на височината и теглото на различните видове кучета, височината на клетката следва да се определя въз основа на височината до холката на всяко куче. Като основно правило минималната височина на клетката следва да бъде два пъти височината до холката.

За дефиницията на „височина на клетката” виж също и забележката към таблица 6.

ТАБЛИЦА 8

Насоки за отглеждане на кучета в кошари

(на съхранение и по време на опитите и на отглеждането)

Тегло на кучето в kg	Минимална площ на пода на кошарата за куче в m2	Минимална прилежаща площ за разходка за куче	
		до 3 кучета в m2	повече от 3 кучета в m2
< 6	0,5	0,5 (1,0)	0,5 (1,0)
6 - 10	0,7	1,4 (2,1)	1,2 (1,9)
10 - 20	1,2	1,6 (2,8)	1,4 (2,6)
20 - 30	1,7	1,9 (3,6)	1,6 (3,3)
>30	2,0	2,0 (4,0)	1,8 (3,8)

Забележка: Цифрите в скобите дават общата площ за едно куче, което е площта на кошарата плюс допълнителната площ за разходка. Кучетата, държани постоянно навън, следва да имат достъп до закътано място, където да могат да намерят подслон при неблагоприятни атмосферни условия. Когато кучетата са настанени на решетъчни подове, следва да се осигури солидна площ за спане. Не следва да се използват решетъчни подове, освен ако опитите не изискват това. Преградите между кошарите следва да са такива, че да не позволяват кучетата да се наранят едно друго. Всички кошари следва да имат подходяща канализационна система.

ТАБЛИЦА 9

Насоки за държане на нечовекоподобни примати

(на съхранение и по време на опитите и на отглеждането)

Въведение: Поради голямото разнообразие в големините и характеристиките на приматите, е особено важно да се приспособят формата и вътрешното оформление, както и размерът на клетките към техните специфични нужди. Общият обем на клетката е също толкова важен за приматите, както и площта на подовите. Като основен принцип височината на клетката следва да бъде в своя най-голям размер поне за човекоподобните и другите маймуни. Клетките следва да са достатъчно високи и да позволяват на животните да стоят изправени. Минималната височина на клетката за маймуни, придвижващи се по клони, следва да бъде такава, че да им позволява за се люлеят на пълна дължина на ръцете от тавана, без техните крака да докосват пода. Където това е необходимо, следва да се поставят пръчки, за да могат приматите да използват и горната си част.

Съвместими видове могат да се държат по два в клетка. В случаите, когато не могат да се държат по двойки, клетките им следва да се поставят така, че те да могат да се виждат, но следва да е възможно това да се ограничи, когато е необходимо.

Като се имат предвид горните забележки, следващата таблица дава основните насоки за държане на групи от видове, най-често използвани за опити (семействата *Ceboidea* и *Cercopithecoidea*).

Тегло на приматите в kg	Минимална площ на клетката за един или два примата в m ²	Минимална височина в cm
<1	0,25	60
1 - 3	0,35	75
3 - 5	0,50	80
5 - 7	0,70	85
7 - 9	0,90	90
9 - 15	1,10	125
15 - 25	1,50	125

Забележка: За дефиницията на „височина на клетката” виж забележката към таблица 6.

ТАБЛИЦА 10

Ръководство за държане на прасета

(на съхранение и по време на опитите)

Тегло на прасето в kg	Минимална площ на пода на клетката за прасе в m ²	Минимална височина на клетката в cm
5 - 15	0,35	50
15 - 25	0,55	60
25 - 40	0,80	80

Забележка: Таблицата може да се прилага и към малки прасенца. Прасетата не трябва да се държат в клетки, освен ако това не е необходимо за целта на опита и то само за кратък период от време.

За дефиниция на „височина на клетката” виж също и забележката към Таблица № 6.

ТАБЛИЦА 11

Насоки за настаняване на селскостопански животни в кошари

(на съхранение и по време на опитите в заведенията за използване)

Вид и тегло в kg	Минимална площ на пода на кошарата в m ²	Минимална дължина на кошарата в m	Минимална височина на преградите	Минимална площ на пода на кошарата за групи m ² /животно	Минимална дължина на коритото за хранене на глава в m
Свине					
10 - 30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
30 - 50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
50 - 100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
100 - 150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
>150	5	2,5	1,4	2,5	0,40
Овце < 70	1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
Кози < 70	1,6	1,8	2,0	0,8	0,35
Говеда					
< 60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
60 - 100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
100 - 150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
150 - 200	2,5	2,0	1,2	1,4	0,40
200 - 400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
> 400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
Възрастни коне	13,5	4,5	1,8	-----	-----

ТАБЛИЦА 12

Насоки за настаняване на селскостопански животни в обори

(на съхранение и по време на опитите в заведенията за използване)

Видове и тегло в kg	Минимална площ на яслата в m ²	Минимална дължина на яслата в m	Минимална височина на преградата в яслата в m
Свине			
100 - 150	1,2	2,0	0,9
> 150	2,5	2,5	1,4
Овце < 70	0,7	1,0	0,9
Кози < 70	0,8	1,0	0,9
Говеда			
60 - 100	0,6	1,0	0,9
100 - 150	0,9	1,4	0,9
150 - 200	1,2	1,6	1,4
200 - 350	1,8	1,8	1,4
350 - 500	2,1	1,9	1,4
> 500	2,6	2,2	1,4
Възрастни коне	4,0	2,5	1,6

Забележка: Оборите следва да са достатъчно широки, за да могат животните да лежат удобно.

ТАБЛИЦА 13

Насоки за държане на птици

(на съхранение и по време на опитите в заведенията за използване)

Вид и тегло в g	Мини- мална площ за една птица в cm ²	Мини- мална площ за две птици в cm ² / птица	Мини- мална площ за три птици или повече в cm ² / птица	Мини- мална висо- чина на клет- ката в cm	Мини- мална дължина на хра- нилката за птица в cm
Пилета					
100 - 300	250	200	150	25	3
300 - 600	500	400	300	35	7
600 - 1200	1000	600	450	45	10
1200 - 1800	1200	700	550	45	12
1800 - 2400	1400	850	650	45	12
възрастни мъжки > 2400	1800	1200	1000	60	15
Пъдпъдъци					
120 - 140	350	250	200	15	4

Забележка: „Площ” означава произведението от дължината и ширината на клетката, измерени от вътре и хоризонтално. *Не се има предвид* произведението от дължината и ширината на пода.

За дефиницията на „височина на клетката” виж забележката към таблица 6.

Големината на дупките в решетъчните подове не следва да е по-голяма от 10 x 10 mm за малки пиленца и 25x25 mm за ярки и възрастни. Дебелината на телта следва да бъде поне 2 mm. Относителната разлика в температурата не следва да превишава 14 % (8°). Поилкитеследва да имат същата дължина като хранилките. Ако са осигурени купички и съдове за вода, всяка птица следва да има достъп до две от тях. Клетките следва да са оборудвани с пръчки и да позволяват на птиците в единични клетки да се виждат една друга.

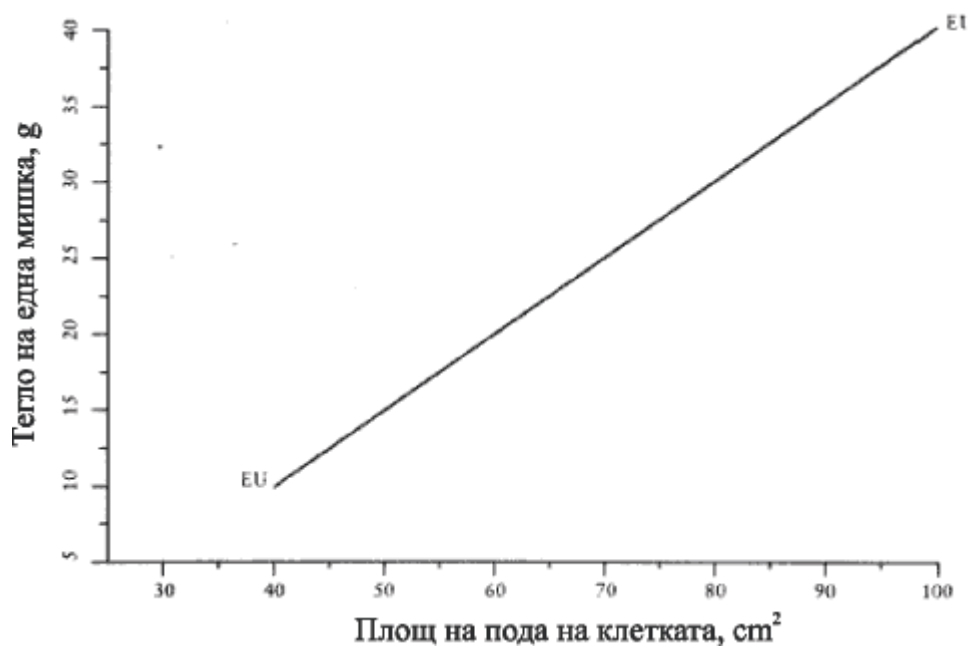
ФИГУРА 1

Мишки

(на съхранение и по време на опитите)

Минимална площ на клетката

При определено тегло на една мишка, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

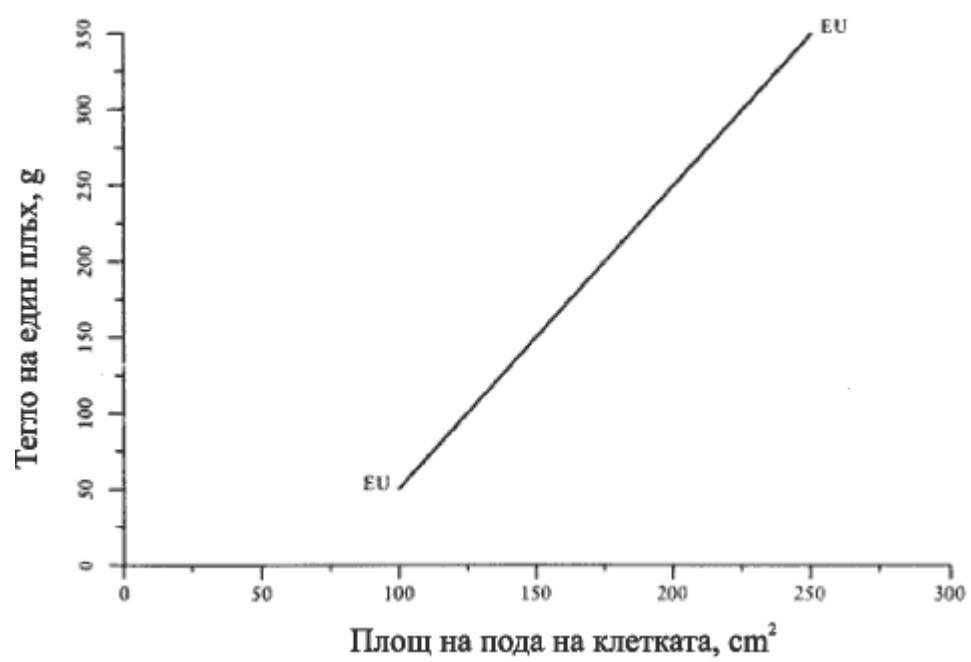
ФИГУРА 2

Плъхове

(на съхранение и по време на опитите)

Минимална площ на клетката

При определено тегло на един плъх, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

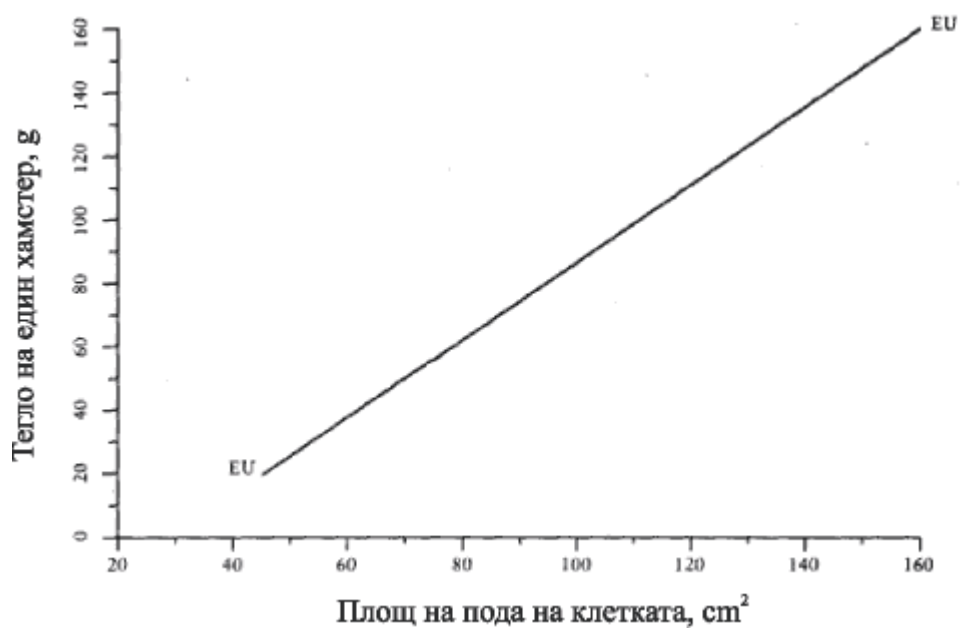
ФИГУРА 3

Сирийски хамстери

(на съхранение и по време на опитите)

Минимална площ на клетката

При определено тегло на един хамстер, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

ФИГУРА 4

Морски свинчета

(на съхранение и по време на опитите)

Минимална площ на клетката

При определено тегло на едно морско свинче, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

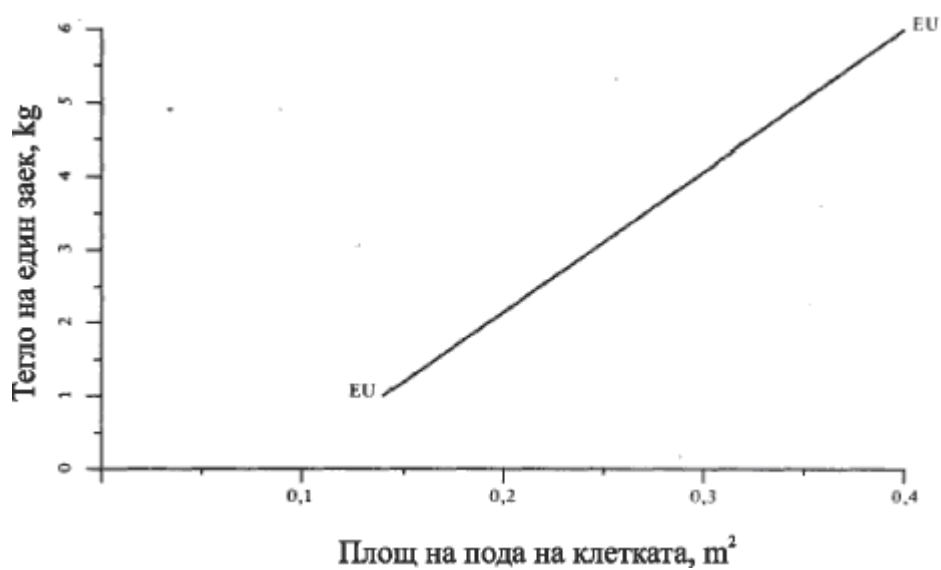
ФИГУРА 5

Зайци

(на съхранение и по време на опитите)

Минимална площ на клетката

При определено тегло на един заек, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

ФИГУРА 6

Зайци

(за развъждане)

Минимална площ на клетката за женската и неотбитите малки

При определено тегло на една женска, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

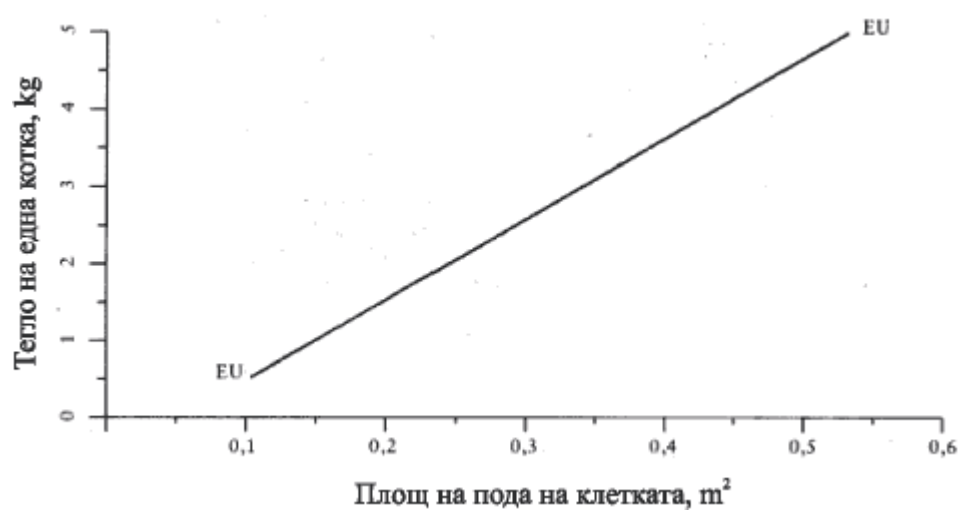
ФИГУРА 7

Котки

(на съхранение и по време на опитите)

Минимална площ на клетката

При определено тегло на една котка, правата EU - EU дава минималната площ, която следва да бъде отделена.

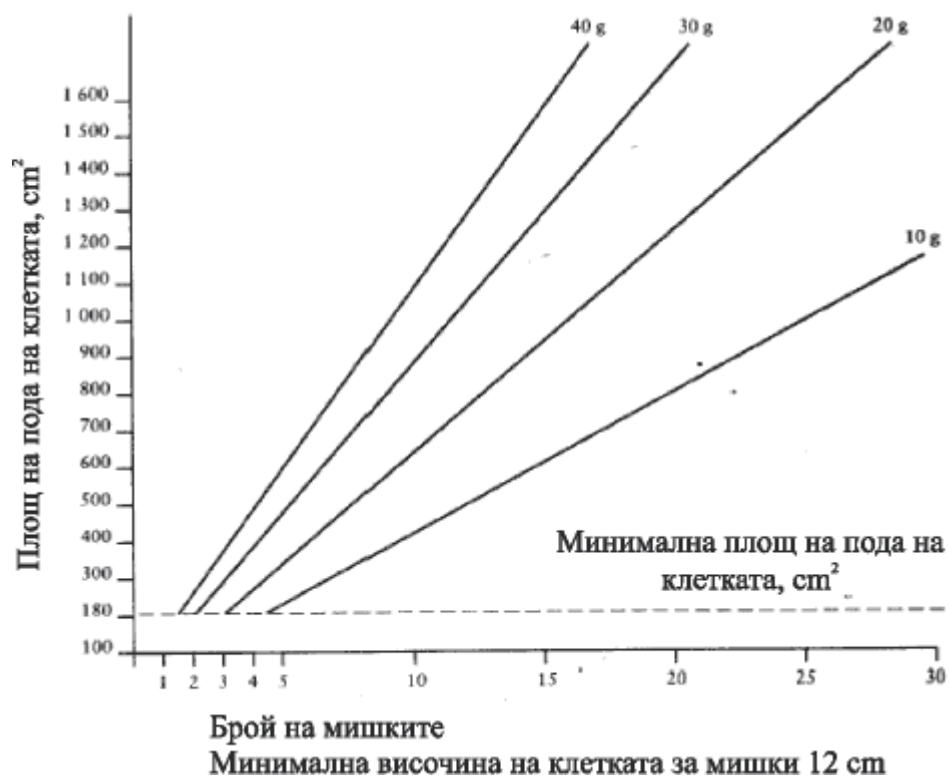

ФИГУРА 8

Насоки за съотношението между броя на мишките в една клетка и площта на пода на клетката

(на съхранение и по време на опитите)

Правите представят средното тегло и кореспондират с правата EU - EU във фигура 1.

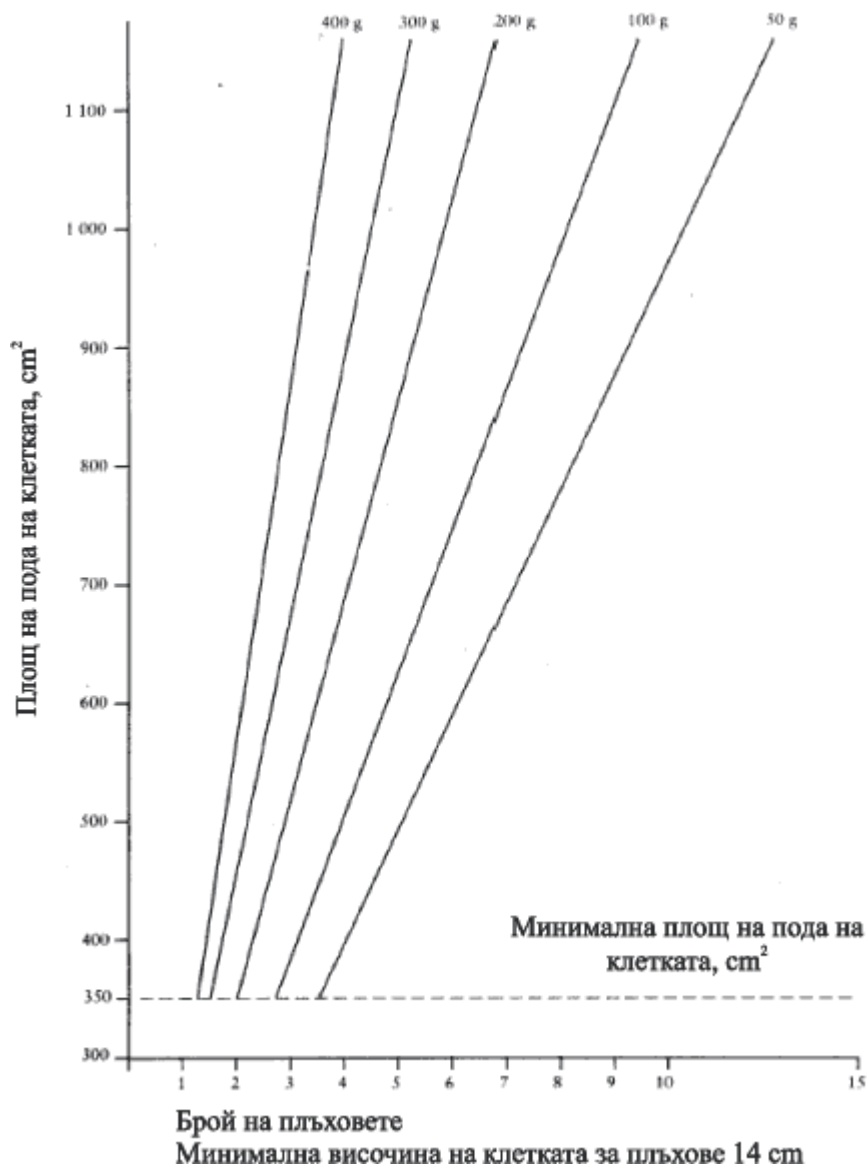

ФИГУРА 9

Насоки за съотношението между броя на плъховете в една клетка и нейната площ

(на съхранение и по време на опитите)

Правите представят средното тегло и кореспондират с правата EU - EU във Фигура 2.

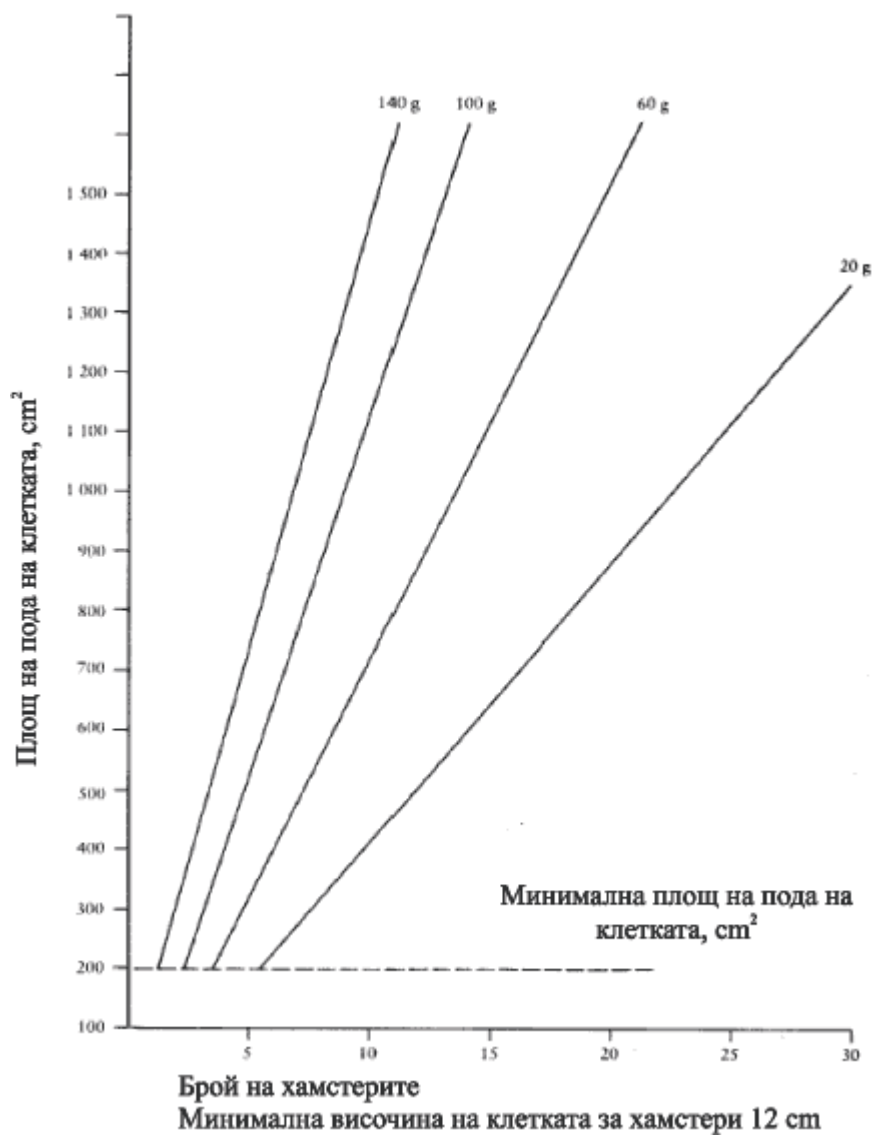

ФИГУРА 10

Насоки за съотношението между броя на хамстерите в една клетка и нейната площ

(на съхранение и по време на опитите)

Правите представят средното тегло и кореспондират с правата EU - EU във фигура 3.

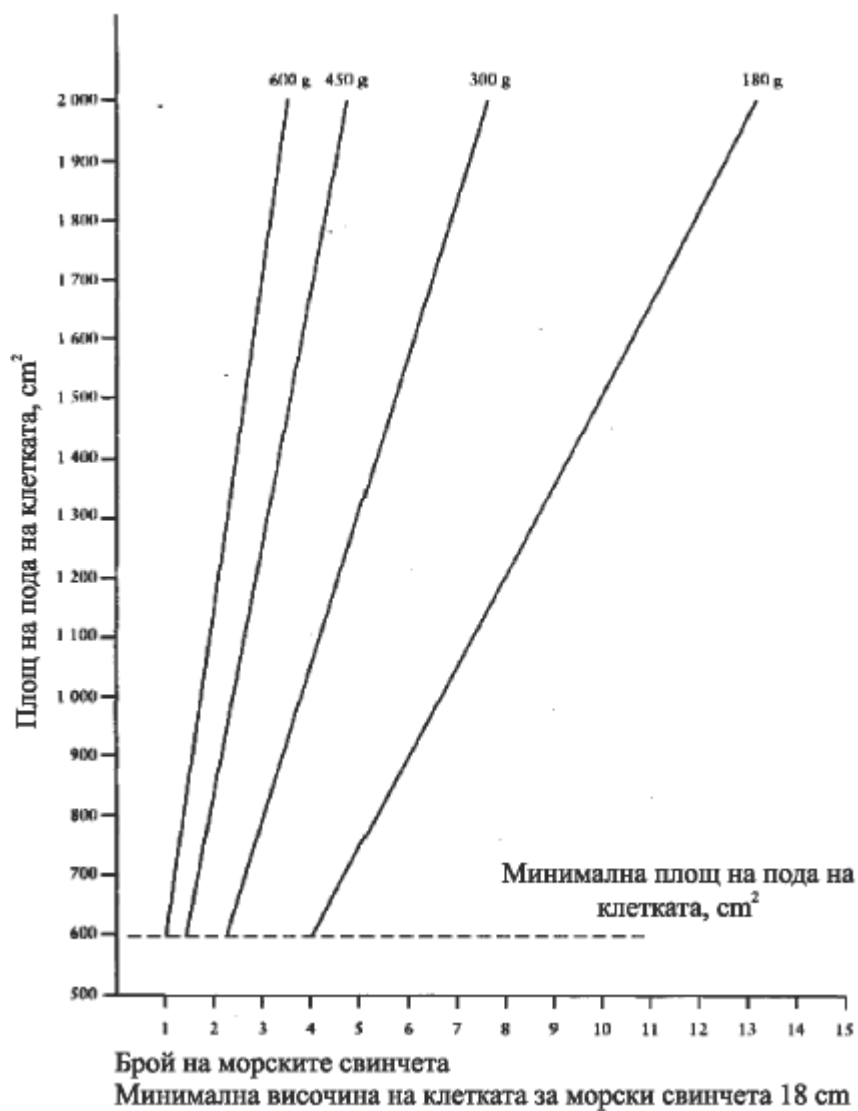

ФИГУРА 11

Насоки за съотношението между броя на морските свинчета в една клетка и нейната площ

(на съхранение и по време на опитите)

Правите представят средното тегло и кореспондират с правата EU - EU във фигура 4.

ФИГУРА 12

Насоки за съотношението между броя на зайците в една клетка и нейната площ
(на съхранение и по време на опитите)

Правите представят средното тегло и кореспондират с правата EU - EU във фигура 5.

